

er til Nytte for Sagen? Skolevæsenet staaer tilbage for Skolelærerne i denne Retning. Rundt omkring i Landet holdes der Skolelærere i Embedet, som ikke længere burde være der; først naar Skolelærerne komme overeens om ganske paa deres egen Beforsning at skaffe en tilstrækkelig god Skoleforvaltning, vil den blive virkelig god. Hvor den Lærer, der træder ifædetfor den Afgaaede, ikke er en ung Mand, der hyppigt skal verle, hvor det ikke er en Mand, som skal renoncere paa Familielivet, for at vedblive at være i Stillingen, der staaer den nuværende Tingenes Ordning vistnok ikke noget; men, naar derimod Communen maa bringe Offere, fordi den skal beholde en gammel udsidt Skolelærer, naar Hjælpe læreren hyppigt maa skifte, fordi den ældre Mand, naar han selv skal have det Fornødne til at leve af, ikke kan lønne en Mand saaledes, at han i længere Tid kan beklæde Posten, og denne altsaa maa søge Befordring i andre Embeder, eller, naar endelig den Mand, der bliver hos ham, maa opgive sit Duffe om at indtræde i Familielivet i en passende Alder — Noget, som for en Skolelærer paa Landet er en meget skadelig Ting —, saa troer jeg, at Sagerne ikke ere stillede, som de burde. Jeg troer netop, at det er gavnligt, at Bestyrelsen for Pensionsvæsenet, idetmindste i en meget væsentlig Grad, afsondres fra den Bestyrelse, som har at gjøre med Skolelærernes Ansættelse og Lønning.

Monrad: Jeg vil villigen indrømme den ærede Taler, der nu satte sig, at der vistnok sidder mangen en gammel Skolelærer i Embede, som vilde faae sin Afsted, saasnart han kunde faae en nogenlunde rigelig og rundelig Pension, og at dette udøver en ikke lidet skadelig Indflydelse paa Skolevæsenet, og jeg vil ogsaa indrømme ham, at der her gjør sig et Barmhertighedshensyn gjældende; men jeg vil dog dertil sige, at der derved ogsaa gjør sig et Hensyn til Skolevæsenets Lærv gjældende. Jeg troer, at, naar en stor Deel af saadanne gamle Skolelærere, der maaskee have tjent som ærlige og redelige Mænd, saalænge de kunde, fik deres Afsted, fik den karrige og lille Understøttelse, som kan blive dem til Del, saa vilde det virke i høi Grad affrækkende for alle dem, der

ønske at betrede den Vej. Jeg er overbevist om, at den ærede Rigsdagsmand dybt vilde føle Bøgten heraf, naar han selv skulde være i det Tilfælde at indstille en saadan Mand til Afsted. Den ærede Taler har henvist os til, at Bestyrelsen for disse Hjælpefasser vilde vise en stor Iver og Interesse for at skaffe det Fornødne. Ja, det er muligt; men, hvorfra skal den skaffe det? Den har ikke Stattes bevillingsret (Tscherning: Jo, det giver Lovforslaget den!). Ja, det er en Stund siden, jeg har læst Lovforslaget; jeg seer nu, hvad det gaaer ud paa, og det er da kun, at Bestyrelsen kan beslutte, hvor store Pensionerne skulle være, og saa skal Communen give det Halve. Det troer jeg imidlertid er aldeles utilstrækkeligt. Skolelærerne ere for Diebliffet ikke saaledes aflagte, at man kan lægge væsentligt større Byrder paa dem, og det vilde man blive nødt til, naar et betydeligt Antal Skolelærere, som nu have Hjælpe lærere, skulde have deres Afsted. Jeg maa betvivle, at man paa den foreslaaede Maade kan tilveiebringe de fornødne Hjælpe midler. Jeg frygter for, at det let kan komme til at gaae ud over de affledigede Skolelærere; thi, hvor varm en Interesse end de Skolelærere, der deeltage i Bestyrelsen af Hjælpefasserne, maatte være for de af deres Embedsbrødre, der blive affledigede, saa paahviler der dem dog ogsaa at tage Hensyn til deres Stilling, som blive i Embedet, og jeg troer ikke, at disse Sidstes Stilling er af en saadan Betsaffenhed, at noget betydeligt Bidrag derved kan tilveiebringes. Jeg nærer den Frygt, at der netop vil blive en større Tilbøielighed til at meddele Afsted, og at man desuagtet ikke vil være istand til at tilveiebringe de fornødne Understøttelser i et saadant Omfang, at det store Tryk, som hviler paa Skolelærerstandens derved kunde fjernes. Da dette Punct efter min Mening har en særdeles Betydning, har jeg allerede paa dette Standpunct troet at burde henlede det ærede Things Opmærksomhed derpaa. Det er muligt, at man kan finde en Udvei, hvorved disse Ulemper kunne afhjælpes, det er muligt, at ikke lidet vil kunne opnaaes ved at fastsætte et andet Forhold mellem Skolelærernes og Communens Bidrag, ved f. Ex. at lade Communens Bidrag være dobbelt saa